

Á altjóða kvinnuráðstevnu í Nairobi:

At mennna kvinnurnar er at mennna fjøldina

Tað er ikki bara sum at siga tað at seta seg niður at tosa um kvinnuráðstevnuna í Nairobi. Tað hevði borið til at endurgivið ræðuligar frásagnir um viðurskiptini hjá kvinnum í ymiskum londum ella gleðiligar frásagnir um, at tað hóast alt hevur gingið rætta vegin. Men vit valdu heldur at tosa um, hvønn týðning kvinnuráðstevnur hava.

Karin Kjølbro var umboðið fyrri Føroyar á almennu kvinnuráðstevnuni í Nairobi, vald av Kvinnusamskipan Føroya. Tann almenna ráðstevnan var samstundis ein ST-millumtjóða stevna. Karin Kjølbro nýtti eisini høvið til at vitja hina kvinnuráðstevnuna í Nairobi. Á tí ráðstevnuni kundu øll vera við, og tosað varð meira opið. Men felags fyrri báðar ráðstevnur var, at alt fór fram í sátt og semju.

Tað ber til at seta spurningin, hvat feroingar hava at gera á eini slikari stevnu.

Órættvisið

— Tað, sum kvinnurnar her á okkara leiðum virka fyrri, hevur vissuliga týðning í norðurlandskum og europeiskum samanhangi. Kvinnurnar í triðja heiminum halda tað neyvan vera so týðningarmikið, tí tær hava heilt aðrar trupulleikar at dragast við enn vit. Annars ber illa til at tosa um støðuna hjá

kvinnum í teimum londum, tí í roynd og veru snýr tað seg um heil fólk, ið eru kúgað og livað undir ómenniskjaligum korum. Men at støðan hjá kvinnum verður tikin fram og viðgjørd fyrri seg er tí, at kvinnurnar bera tær tyngstu byrðarnar, har fólk ið ikki hevur tað gott. Vit kenna ikki tey nágreiniligu tøluni fyrri Føroyar. Men fyrri allan heimin er støðan, at kvinnurnar eru helvtin, tær eru skrásettar fyrri at arbeiða ein triðing, men tá saman kemur arbeiða tær 75 pst. av øllum heimsins arbeiðstimum, sum lön fáa tær 10 pst., og teirra ogn av heimsins samlaðu ogn-um er undir 1 pst.

Hatta eru bara tøluni. Ræðuleikar í teimum einstøku londum eru tá ikki taldir við. Alt hetta skuldi verið nóg týðandi orsök til at tað er umráðandi at tosa um órættvisi móti kvinnum. Hvussu tøluni eru fyrri Føroyar, vita vit ikki, men tey eru neyvan vøkur. Tí eru vit fult før fyrri at luttaka í orðaskiftinum. Mynstrið likist. Annars er vandi fyrri, at just tøluni fyrri inn-tøku og ognarrætt verða verri um ár 2000 fyrri heim-in allan, sigur Karin Kjølbro.

Á tí almennu kvinnuráðstevnuni luttók hon sum partur av tí donsku sendinevndini, sum ráðgevi eins og grønlandska umboðið. Hennara lutur var at sita á áhoyrarápláss-

Vitanin um at kvinnuráðstevnur eru, fær londini til at taka sær um reiggj og gera nakað fyrri at bota um viðurskiptini hjá kvinnum, sigur Karin Kjølbro, sum í juli mánað var á almennu kvinnuráðstevnuni í Nairobi.

— Ein gomul regla er, at tað mentanarliga stóðið hjá einum landi kann metast eftir, hvussu tey veikastu hava tað. Upp í tey veikastu kunnu kvinnurnar roknast. Onkur hevur eisini sagt, at við at menna kvinnuna verður øll fjøldin ment.

um fundirnar ella á hinari ráðstevnuni, sigur Karin Kjølbro.

Teir fyrstu dagarnar helt hon tað vera nokkso torført at fylgja við. Fundirnir vóru nógvir, og pappírsveldið óðiligt. Karin Kjølbro hevur verið í Norðurlandaráðnum, og pappírsveldið har helt hon mundi vera hámarkið, men hetta var uppaftur verri. Av tí at vit eru so óvön við tað, eru vit illa før fyrri at luttaka í slikum arbeiði. Fyrri danska arbeiðsmálaráðharranum skjeyt Karin Kjølbro tí upp, at feroyskur og grønlandskur politikari ella embætismaður fær sæti í árliga felagsfundinum hjá ST.

— Vit fáa ongantið fótin fyrri okkum sum sjálvstøðug, um vit ikki fyrst hava verið við sum eygleiðarar á slikum fundum. Tað hevur einki við undirlutakenslur at gera, vit hava bara nakað at læra, sigur Karin. Hon lærði sjálv nógva av at vera við á hesum fundinum.

Neyðugt við báðum kvinnuráðstevnunum

Sum nevnt, var munurin stórur á teimum báðum ráðstevnunum. Á tí almennu stevnu kom litið fram um, hvat skeiðt verður gjørt.

— Fyrri at seta tað skarpt upp, so má eg siga, at tann almenna ráðstevnan hevur litið upp á seg, um ikki eisini stevnan við grasrótunum er. Munur er á, hvat politikarar siga, og hvat fólk ið sigur. Tað vóru politikararnir eisini greiðir yvir. Fjølmiðlarnir hava nógva at siga. Um bara tann alternativa ráðstevnan var, so hevði heimspressan ikki vist tiltakinum áhuga, og so hevði einki komið fram. Og tann almenna ráðstevnan hevur brúk fyrri hinari, har ordini verða søgd meira beinleiðis.

— Tað var annars ógvuliga stuttligt at uppliva eina slíka stevnu við bara kvinnum. Nóg mikið var at spyrja, hvaðan ein kom, og so bar til at seta seg niður at prátta um, hvussu alt var. Uttan uttanum-tos. Kvinnur konversera

jú ikki, sum menn gera tað, heldur Karin.

Ráðstevnur skumpa undir

— Kvinnurnar í triðja heiminum eru sum heild ógvuliga áhugaðar fyrri, at hildið verður fram við at hava kvinnuráðstevnur. Tað er soleiðis, at sjálvt um ST hevur gjørt eina samtykt, so eru londini ikki bundin av henni, fyrr enn tey hava skrivað undir samtyktina. Samtyktirnar skulu ratifiserast, sum tað eitur. Tað visir seg, at vitanin um, at kvinnuráðstevna verður, fær londini at ratifisera ST-samtyktir. Til dømis hava fleiri lond í vár ratifiserað samtyktir, ið ST gjørdi á seinastu kvinnuráðstevnu í Keymannahavn fyrri fimm árum síðan. Londini hava ikki torað at farið til Nairobi á stevnu uttan at hava gjørt nakað. Tí kenna kvinnurnar tað sum eitt amboð at hava fingið, tá ST hevur gjørt samtyktir. Men kortini er tað ikki bara við lóg, tí vit skapa javnstøðu millum kynini. Eingin lóg broytir mannahugsan, og tað eru øll greið yvir.

Medvit gevur medávirkan

— Eisini er tað hent hes árin, at kvinnurnar hava fingið størri sjálvsálit, tær tora betur at siga sína hugsan og eru blómmeira systurligar: At vit í felag mugu gera nakað heldur enn at lata seg spæla upp móti hvørjari aðrari í kapping.

Orðaskiftið um støðuna hjá kvinnum hevur avdúkað og gjørt sjónligt nógva av tí, sum eingin áður hevur tosað um. Meira tú veitst um eitt mál, betur ber til at gera nakað við tað. Medvit gevur medávirkan.

Góð iløga at útbugva kvinnur

— Gamalt er at siga, at tað mentanarliga stóði hjá einum landi kann metast eftir, hvussu tey veikastu

Arbeidskvinnur í Kenya

inum og lurta eftir roðum, sum umboð fyrri tey einstøku londini bóru fram. Og har var nógva at frætta.

Stevnurarnar ymiskar

Fundirnir vóru nógvir. Tær roður, sum verða settar fram á eini slikari stevnu, eru skornar til. Røðararnir umboða allir heimlandið, ið skal hugsa um at varðveita sambandið við onnur lond, t.d. handilssamband. Tí røður um at vanda sær um ordini. Av tí sama kemur allur sannleikin ikki fram í slikum roðum, men hann kundi tú fáa við at tosa við somu fólk mill-